

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta - Uudenkaupungin kaupungin - hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Uusikaupunki

Uudenkaupungin hyvinvointisuunnitelma (t) 2026–2029

Kunnan hyvinvointisuunnitelma on kokonaisuus, joka rakentuu seuraavaista osioista:

Laaja hyvinvointikertomus, jonka tarkoituksena on antaa kokonaisvaltainen katsaus hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta sekä niiden edistämisestä kunnassa. Laajan kertomuksen raportointijakso on valtuustokausi.

Vuotuinen hyvinvointiraportti, jonka tarkoituksena on tarjota hyvinvointitietoa valtuutetuille, virkamiehille ja kuntalaisille. Raportointijakso on kalenterivuosi.

Hyvinvointisuunnitelma on strateginen suunnitelma, jonka avulla ohjataan ja tuetaan Uudesskaupungissa toteutettavaa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä.

Hyvinvointisuunnitelman tulee olla linjassa kaupungin strategiassa määriteltyjen päämäärien kanssa.

Nämä kokonaisuudet yhdessä muodostavat suunnitelmallisen kehyksen kunnassa tehtävälle hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmille sekä niiden seurannalle, ja arvioinnille ja ne toimivat myös raportoinnin työvälineinä sekä ohjaavat käytännön työtä.

Hyvinvointisuunnitelman laillinen viitekehys

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus omassa toiminnassaan edistää hyvinvointia ja terveyttä. Kunnan strategisessa suunnittelussa tulee asettaa saavutettavissa olevia tavoitteita ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Turvallisuuden edistäminen on nostettu myös mukaan tähän työhön, mutta se ei ole osa lakisääteistä kokonaisuutta.

Laillisen viitekehysten Suomessa tehtävälle hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämismäistyölle määrittelee lainsäädäntö:

Kuntalaki (2015)

Terveydenhuoltolaki (2010)

Sosiaalihuoltolaki (2014)

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (2015)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (2021)

Laki hyvinvointialueesta (2021)

Mitä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarkoittaa ja mitä se käytännössä on?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tarkoittaa toimintaa, jolla tuetaan ihmisten mahdollisuuksia ylläpitää ja parantaa hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä, (WHO¹). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tukee myös työkykyä ja opiskelua, yleistä toimintakykyä sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja turvallisuutta, (THL²). Näitä tavoitteita edistetään huolehtimalla, edistämällä ja vahvistamalla sellaisia olosuhteita, jotka tukevat hyvinvointia ja helpottavat terveellisten valintojen tekemistä, (THL²).

Uudenkaupungin kaupungin hyvinvointityön pyrkimyksenä on rakentaa entistä paremmat ennaltaehkäisevät palvelut siten, että ne vähentävät eriarvoisuutta ja lisäävät hyvinvointia. Uudenkaupungin kaupunki toteuttaa tätä työtä yhdessä kuntalaisten sekä muiden keskeisten sidosryhmien kuten Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sekä paikallisten yhdistysten, seurojen, järjestöjen sekä yritysten kanssa.

1 World Health Organization (WHO), Maailman terveysjärjestö

2 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Hyvinvointisuunnitelman yleiset painopisteet 2026–2029

Uudenkaupungin kaupungin laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2025, sekä Uudenkaupungin kaupungin vuotuisten hyvinvointiraporttien, sekä valtakunnallisen, hyvinvointialueellisen ja paikallisen hyvinvointitiedon pohjalta on UKIHYTE-ohjausryhmä³ määrittellyt seuraavat hyvinvointityön painopisteet vuosille 2026–2029:

- ◇ **Fyysinen terveys ja elintavat:** Elintapaohjaus; terveellisen ravitsemuksen edistäminen; liikkumisen ja liikuntaolosuhteiden edistäminen ja kehittämien
- ◇ **Mielen hyvinvointi ja osallisuus:** Kulttuurihyvinvointi; yhteisöllisyyden lisääminen; järjestöyhteistyö; ehkäisevä päihdetyö (EPT)
- ◇ **Turvallisuuden edistäminen;** Arjen turvallisuus, kotoutumistyö, liikenneturvallisuustyö

³ UKIHYTE-ohjausryhmä on poikkihallinnollinen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä Uudessakaupungissa koordinoiva ryhmä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

- ◇ **Fyysinen terveys ja elintavat:** Ravitsemussuunnitelma: lasten ja nuorten ravitsemusterveyden edistämiseksi asetettujen tavoitteiden toimeenpano ja seuranta; liikkuamisohjelman täytäntöönpano ja seuranta; avustukset seuroille ja yhdistyksille.
- ◇ **Mielen hyvinvointi ja osallisuus:** Ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen kaupungin eri palveluympäristöissä ja ehkäisevän päihdetyön työmenetelmien hyödyntäminen -> Pakka-ostokokeet⁴, valomerkkitoiminnan puhuttelumallin⁵ käyttöönotto; järjestöyhteistyö; kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen; osallistuvan budjetoinnin (OSBU) kokeilu.
- ◇ **Turvallisuuden edistäminen:** Lasten ja nuorten kuulemisen kehittäminen -> lasten oikeuksien toteutumisen edistämien, hyvinvointipaneelit, fokusryhmät, lasten parlamenttipäivän ja lasten tiedepäivä- toiminnan kehittäminen, kiusaamisen vastainen työ.

Työikäisen väestön hyvinvointisuunnitelma

- ◇ **Fyysinen terveys ja elintavat:** Ravitsemussuunnitelman työikäisen väestön ravitsemusterveyden edistämiseksi asetettujen tavoitteiden toimeenpano ja seuranta; liikkuamisohjelman täytäntöönpano ja seuranta; avustukset seuroille ja yhdistyksille.
- ◇ **Mielen hyvinvointi ja osallisuus:** Ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen kaupungin eri palveluympäristöissä ja ehkäisevän päihdetyön työmenetelmien hyödyntäminen -> viestintä alueen EPT-teemoista (EPT-työn toimijoiden verkostotyö, huoltajien alueelliset illat, päihdetilannekyselyt).

Järjestöyhteistyön kehittäminen; Kulttuurihyvinvoinnin menetelmien hyödyntäminen kokeilevassa työssä (kulttuuriluotsi/kulttuuriystävä/matalan kynnyksen kulttuuritoiminta), osallistuvan budjetoinnin (OSBU) kokeilu.
- ◇ **Turvallisuuden edistäminen:** Arjen turvallisuuden edistäminen ja työkyvyn ylläpitäminen > Elintapaohjaus; Kestävän ja turvallisen liikunnan työryhmän työskentelyn jatkaminen ja liikenneturvallisuustyön vahvistaminen; kotoutumisen tukeminen.

4 PAKKA-toimintamallin ostokokeilla testataan vähittäiskauppojen ikärajavaltontaa alkoholin, tupakan, nikotiinituotteiden ja rahapeliä myynnissä.

5 Varhaisen puuttumisen menetelmä nuorten päihdeidenkäytön ehkäisyyn

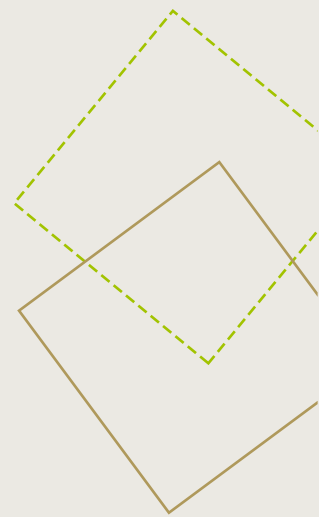
Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma

◇ **Fyysinen terveys ja elintavat:** Ravitsemussuunnitelman ikääntyvän väestön ravitsemusterveyden edistämiseksi asetettujen tavoitteiden toimeenpano ja seuranta; liikkuamisohjelman täytäntöönpano ja seuranta; avustukset seuroille ja yhdistyksille.

◇ **Mielen hyvinvointi ja osallisuus:** Sakunkulman päiväkeskustoiminnan turvaaminen ja kehittäminen; Ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen kaupungin eri palveluympäristöissä ja ehkäisevän päihdetyön työmenetelmien hyödyntäminen -> Pilke-toiminnan tukeminen.

Järjestöyhteistyön kehittäminen; Kulttuurihyvinvoinnin menetelmien hyödyntäminen kokeilevassa työssä (kulttuuriluotsi/kulttuuriystävä/ matalan kynnyksen kulttuuritoiminta), osallistuvan budjetoinnin (OSBU) kokeilu.

◇ **Turvallisuuden edistäminen:** Kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmän työskentelyn jatkaminen ja liikenneturvallisuustyön vahvistaminen -> liukuesteiden jakaminen ja kaatumisten ehkäisytyö; turvallisuus- ja valmiustyö -> ikäihmisten turvallisuusviikon järjestäminen, ikäihmisten messujen sekä Vanhusten viikon ja vastaavien tapahtumien järjestämien.

Julkaisija

Hyvinvointipalvelut 2026
Uudenkaupungin kaupunki